

AFB. XIII. SAKSISCHE DEEL.

van boerderijen waargenomen. Die onderling vergelijkend, naar hun meest opvallende kenmerken, onderscheiden we dan vier hoofdgroepen: in de middenprovinciën van ons land, en vooral westelijk overheerschend, het „langhuis”. De grondvorm is hier niet het zuiver vierkant, de hoofdeigenschap niet in die mate, als in het Noorden, op de onvaste lage zeekleigronden; stabiliteit. De bouw strekt zich in de lengte; het woonhuis neemt de frontzijde in, daarbij sluiten de werkruimten zich aan. Het geheel verkrijgt een uitgestrekt langwerpig karakter, door het over alles doorlopende, op de zijmuren neerdalende dak. De ingangdeuren van huis en schuren bevinden zich ook in de langzijde. In de verschillende streken, waar het „langhuis” voorkomt, ondergaat zijn algemeen voorkomen, wijzigingen van toevalligen aard. Het vertoont de welvaart, of de armoede, de keurige, of zorglooze leef-

wijs van zijn bewoners, een omvang, bescheiden, of meer aanspraak makend, naar gelang de voorwaarden van het bedrijf; maar hierdoor ontstaat geen grondige verandering van zijn hoofdvorm. Daarentegen doen zich, onder den invloed van het natuur- en volksmilieu, in den stijl van zijn bouw, andere, ingrijpende verschillen voor, die ons, bij het midden-nederlandsche huis, van West tot Oost, op een ander uiterste geval, het Saksische, het „los hoes”, geleidelijk voorbereiden. Het komt ons voor, dat wij het boerenhuis, in overeenstemming met het landschap, stijl-gemaaktheid zien afleggen, voor rustieke landelijkheid. Een beschouwingwijze, die het huis, uit zijn landschap-omgeving te verklaren zoekt, kan ons, bij een karakter-analyse van zijn bouw, in veel gevallen zeker een goed eind op weg helpen. In andere zou zij daarentegen tot verkeerde gevolgtrekkingen leiden. Moeten wij een